

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság
Vetőmag-felügyeleti Szakterület

**ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEŊ VÉGZETT
SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉS ÉS MINŐSÍTÉS
SZABÁLYZATA**

2. kiadás

Budapest, 2019. szeptember
Érvényes: visszavonásig

Zsigmond Richárd
MGEI igazgató

Tartalom

1. BEVEZETÉS	3
A SZÖVEGBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK.....	4
2. SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉSI JOGOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK	4
2.1 Feladatok	4
3. ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉSBEN RÉSZESÍTHETŐ FAJOK, FAJTÁK, SZAPORÍTÁSI FOKOK	5
3.1 Szántóföldi fajok.....	5
4. ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉS ÉS MINŐSÍTÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI.....	5
4.1 Engedély feltételei	5
4.2 Vizsga	6
4.3 Ellenőrzés	6
5. A SZÁNTÓFÖLDI VETŐMAG SZAPORÍTÁSOK ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉSE.....	7
5.1 Vetésbejelentés átvétele, elbírálása	7
5.2 A származás igazolása	8
5.3 Vetésbejelentések lajstromozása	9
5.4 A szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyv és vizsgálati lap, füzet kiosztása az átruházott jogkörű felügyelőknek.....	9
A megbízott ellenőr által végzett szántóföldi.....	9
5.5 ellenőrzés	9
6. SZÁNTÓFÖLDI MINŐSÍTÉS.....	12
6.1. A szántóföldi ellenőrzés során a növényállomány minősítésére az alábbi minősítési kategoróriák alkalmazhatók:.....	12
6.2. Egyéb előírások	13
7. A SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉS FELÜLVIZSGÁLATA	14
8. AZ ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE.....	14
9. TÉNYLEGES TERMÉS BEKÉRÉSE	15

1. BEVEZETÉS

A Vetőmagtörvény 20. § alapján a növénytermesztési hatóság a vetőmag minősítési feladatot átruházhatja megfelelő feltételek teljesülése esetén. Az átruházott jogkörben végzett tevékenység jogi háttérét a vonatkozó rendeletek teremtik meg, melyek egyúttal az engedélyezést az ország illetékes hatóságára bízák a „383/2016. (XII. 2) Kormányrendelete” szerint. Az engedélyezésre a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatósága lett kijelölve.

Átruházott jogkörben végezhető tevékenységek:

- **szántóföldi ellenőrzés**
- mintavétel
- laboratóriumi vetőmagvizsgálat

A minősítés továbbra is a hatóság feladata marad.

Jelen kiadvány azt a célt szolgálja, hogy az átruházott jogkörben végzett **szántóföldi ellenőrzés** tevékenységre vállalkozó személyeket és vetőmag üzemeket tájékoztassa a növénytermesztési hatóság követelmény- és ellenőrzési rendszeréről annak érdekében, hogy üzleti döntéseiket a külső tényezők ismeretében hozhassák meg.

A növénytermesztési hatóság és a jövőben **átruházott szántóföldi ellenőrzési** tevékenységet folytató partnereinek az együttműködése a jövőben is folyamatos, de más jellegű együttműködés lesz.

Átruházott jogkörben csak az alábbi általános feltételeknek megfelelő személyek, vállalkozások vagy üzemek folytathatnak minősítés alapját képező tevékenységet a vetőmag ágazatban:

- alkalmas tárgyi, személyi és környezeti feltételek megléte;
- megfelelő szaktudással és szakmai tapasztalattal rendelkező, növénytermesztési hatóságnál vizsgázott személyek vagy alkalmazottak elegendő létszámban;
- VIGOR számítógépes rendszer kihelyezett működtetése;
- a növénytermesztési hatóság ellenőrzési eredményei alapján folyamatosan megfelelő szakmai teljesítményt;
- növénytermesztési hatósággal egyeztetett formában használt jelölések és továbbított eredmények.

A SZÖVEGBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK

NÉBIH - Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

MGEI - Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság

VFO – Vetőmag Felügyeleti Osztály

MKH – Megyei Kormányhivatal

JH – Járási Hivatal

VSZFO – Járási Hivatal Vetőmag- és Szaporítóanyag-felügyeleti Osztály

2. SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉSI JOGOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

Átruházott jogkörben végzett szántóföldi ellenőrzést az a természetes személy végezhet, aki rendelkezik a NÉBIH engedélyével (a továbbiakban: megbízott ellenőr).

A megbízott ellenőr köteles a NÉBIH által üzemeltetett Vetőmag-, Szaporítóanyag Felügyeleti és Növényfajta kísérleti Információs Rendszerébe (a továbbiakban: VIGOR szakrendszer) a NÉBIH által kiadott és honlapján közzétett szántóföldi ellenőrzésre vonatkozó szabályzatban (a továbbiakban: Szántóföldi Szemleszabályzat) meghatározott adatok rögzítésére.

A megbízott ellenőr az ellenőrzés eredményeképpen nem juthat jogtalan előnyhöz.

2.1 Feladatok

Meghatározása a szántóföldi vhr. 3 § 54. pontja

- A vetőmagminősítés része, a szaporító tábla növényállományának a tenyésztő meghatározott szakaszaiban előírt érték meghatározó tényezők és hivatalos morfológiai leírások alapján végzett vizsgálata; a szántóföldi ellenőrzés során elbírálásra kerül, hogy a növényállomány megfelel-e a vetőmag-szaporításra vonatkozó előírásoknak,
- Az alkalmas szántóföldi minősítés a fémzárolás feltétele.

A szántóföldi vhr 12 § (1) bekezdése alapján az átruházott jogkörben végzett szántóföldi ellenőrzés hivatalos ellenőrzésnek minősül.

3. ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉSben RÉSZESÍTHETŐ FAJOK, FAJTÁK, SZAPORÍTÁSI FOKOK

3.1 Szántóföldi fajok

Átruházott jogkörben végzett szántóföldi ellenőrzésben részesíthető a szántóföldi vhr. 1-4. számú melléklet A. részeiben felsorolt szántóföldi fajok államilag elismert vagy a Közösségi Fajtajegyzékben szereplő fajtáinak növényállománya.

Átruházott jogkörben végzett szántóföldi ellenőrzés szuperelit szaporítási fok esetében nem végezhető.

4. ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉS ÉS MINŐSÍTÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI

4.1 Engedély feltételei

A kérelmet az mgeivetomag@nebih.gov.hu címre kell benyújtani az összes csatolt melléklettel.

A NÉBIH engedélyt kérelemre annak a természetes személynek adja meg, aki

- a) a mezőgazdasági és erdészeti szakirányú képzettségekről szóló Korm. rendelet szerinti, az 5/a. melléklet szerinti felsőfokú vagy középfokú szakirányú képzettséggel rendelkezik,
- b) nyilatkozattal kötelezi magát arra, hogy a hatósági vizsgálatokra vonatkozó szabályokat betartja,
- c) szántóföldi ellenőrzési és minősítési ismeretekre vonatkozó sikeres gyakorlati és elméleti vizsgát tesz, valamint
- d) munkaszerződéssel vagy megbízási szerződéssel igazolja a szaporítóanyag-előállítóval fennálló jogviszonyát.

Az a) és c) pont szerinti feltételek nem vonatkoznak arra a természetes személyre, aki legalább 5 éves, igazolt, a növénytermesztési hatóságnál szántóföldi ellenőrzésre is kiterjedő gyakorlattal rendelkezik.

Ezen előírások teljesítéséhez a felügyelő lehet

- egy vállalkozás alkalmazottja, aki a vetőmagelőállítást végző vállalkozás részére szolgáltatást nyújt, valamint
- a vetőmag előállítást végző vállalkozás alkalmazottja.

Mindkét esetben biztosítani kell a függetlenséget a pártatlan ellenőrzési tevékenységhez. A megbízott ellenőr nem végezhet semmiféle, ellenőrzési tevékenységével nem összeegyeztethető feladatot, amely megkérdőjelezhetővé tenné a független bírálatot és minősítést. A megbízott ellenőr ezért nem vehet részt vetőmag szaporítás megtervezésében, megszervezésében, végrehajtásában és irányításában. Ennek igazolására pártatlansági és

titoktartási nyilatkozatot kell tenni. Az ellenőrzés eredményében sem közvetve sem közvetlenül nem érdekelt.

A vetőmag előállítást végző vállalkozás alkalmazásában levő megbízott ellenőr csak a vetőmag előállító saját vetőmag szaporításait ellenőrizheti;

valamint, a megbízott ellenőr a NÉBIH által kiadott engedéllyel rendelkezik.

Ugyanazon a táblán az átruházott jogköri személy nem végezhet agronómusi feladatokat.

4.2 Vizsga

A hivatal által kiadott engedély megszerzésének feltétele a szántóföldi ellenőrzési és minősítési ismereteket bizonyító, a hivatalnál teljesített szakmai vizsga valamint gyakorlati felkészülés,

A szakmai vizsga elméleti és gyakorlati vizsgából áll.

- (a) Az elméleti vizsga tananyaga a Vetőmagtörvény., szántóföldi vhr. szántóföldi ellenőrzésre vonatkozó ismeretei, valamint ezen szabályzat rendelkezései. Az elméleti vizsga a NÉBIH szervezésében történik a Vetőmagfelügyeleti Szakterületnél.
- (b) A gyakorlati vizsga előtt a jelentkezőknek részt kell venni gyakorlati felkészülésen. A felkészülés során legalább négy vetőmag szaporító tábla teljes körű szemléjét kell elvégezniük közösen a hivatal felügyelőjével. A gyakorlati felkészülésről a területileg illetékes Járási Hivatal ad ki igazolást. A gyakorlati felkészülés után gyakorlati vizsgát tehet, mely kettő vetőmag szaporítási tábla növényállományának kettő különböző fenológiai állapotában (pl. virágzáskori és érés kori szemleidőpontban) történő szántóföldi szemléjének végrehajtásából áll a hivatal vizsgabizottságának jelenlétében.

A vizsgára való felkészítésre lehetőség van a hivatalban konzultációs jelleggel. A vizsga valamint továbbképzés elméleti anyagát a NÉBIH a honlapján nyilvánosságra hozza, valamint a szükséges oktatást és vizsgáztatást megszervezi.

Az engedély a kérelemben megjelölt határozott időre, de legfeljebb 2021. december 31. napjáig adható ki.

A megbízott ellenőr köteles a szántóföldi ellenőrzésre és minősítésre vonatkozó továbbképzésen részt venni.

4.3 Ellenőrzés

Az átruházott jogkörben végzett minősítést és az ennek részét képező szántóföldi ellenőrzést a Járási Hivatal felügyelete mellett kell végezni, azzal, hogy

- (a) az első évben a megbízott ellenőrnek a hatósági felügyelővel együtt, annak teljes mértékű felügyelete mellett kell dolgoznia,
- (b) a második évtől kezdődően hivatalos ellenőrző szemlében legalább
 1. önbeporzó növényeknél a táblák 15%-át (előírás szerinti szemlészámmal),
 2. idegenbeporzós növények esetén a táblák 20%-át (előírás szerinti szemlészámmal),
 3. hibrid növények esetében a táblák 25%-át (előírás szerinti szemlészámmal)kell részesíteni a külön jogszabály szerinti díj megfizetése mellett.

A megbízott ellenőr engedélyét vissza kell vonni, ha

- a) a hatósági felügyelő megállapítja, hogy a megbízott ellenőr az ellenőrzés során három vagy több esetben téves minősítést állapít meg vagy
- b) a termésből származó tétel a fajtakitermesztés során három vagy több esetben alkalmatlan minősítést kap.

5. A SZÁNTÓFÖLDI VETŐMAG SZAPORÍTÁSOK ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBEN VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉSE

5.1 Vetésbejelentés átvétele, elbírálása

A vetésbejelentés átvételét, elbírálását, majd elfogadás utáni hivatalos nyilvántartásba vételt a területileg illetékes Járási Hivatal kijelölt munkatársa végzi. A postán/elektronikusan beérkezett, vagy személyesen átvett bejelentések regisztrálása iktatással történik. A vetésbejelentések feldolgozása, törzsszámozása, szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyvek kinyomtatása a megbízott ellenőr által történik, a megbízott ellenőr telephelyén. Az ehhez szükséges szántóföldi nyomtatványokat a járási hivatal biztosítja a megbízott ellenőrzés számára, akik a jegyzőkönyv nyomtatás után elszámolnak a kinyomtatott, rontott és biankóban maradt jegyzőkönyvekkel.

A megbízott ellenőrzéssel bejelentett tételeket hatósági ellenőrzésre visszaadni nem lehet. A megbízott ellenőrök között a tábláknak az indokolt cseréje cégen belül elfogadható.

Minden megbízott ellenőr részére VIGOR jogosultságot biztosítunk, de egy cégen belül nem feltétlenül szükséges a nyomtatást minden személynek végeznie.

A megbízott ellenőr egy fajcsoport szemléje esetén a Szántóföldi Szabályzat 1. mellékletében meghatározott területi nagyságtól legfeljebb 30%-kal térhet el a Nébih egyetértésével.

A megbízott ellenőrnek fajcsoportonként, megyei bontásban nyilatkozni kell az átruházott jogkörben szemlézni tervezett területek nagyságáról a Nébih MGEI részére (mgeivetomag@nebih.gov.hu) címen a vetésbejelentési határidő lejárta előtt 10 nappal.

5.1.1 A vetőmag-szaporítás bejelentése akkor fogadható el, ha a vetésbejelentés megfelel az alábbi alaki, formai és tartalmi követelményeknek:

- (a) a vetőmag-előállító a Növénytermesztési Hatóság által erre rendszeresített nyomtatványon,
- (b) a bejelentési határidőn belül nyújtja be, valamint
- (c) a bejelentéshez csatolva vannak az alábbi okmányok:
 - Származási bizonylat (NÉBIH példánya, színe: zöld)
 - Fémzárcímke (csak a nem NÉBIH címkével ellátott tételek esetén, fémzárszámonként 1 db)
 - Hivatalos fajtaleírás a Nemzeti Fajtajegyzéken nem szereplő fajták esetén, a Magyarország a Nemzeti Fajtajegyzéken nem szereplő hibrid fajták vetőmagja előállításának szántóföldi bejelentéséhez, a szülői komponensek igazolására, a regisztráló ország hivatalos igazolását kell mellékelni.
- (d) A hiánytalanul kitöltött vetésbejelentés mindkét oldalát alá kell írni. A másolatot 3 évig meg kell őrizni.

- (e) A vetésbejelentést a származási okmányok alapján kell kitölteni.
- (f) A vetőmag szaporítás fajtájának vagy a Nemzeti Fajtajegyzéken vagy a Közösségi Fajtakatalóguson kell szerepelnie.
- (g) A termés szaporítási foka a rendelet mellékleteiben fajokra engedélyezett szaporítási fokú lehet, a szaporítási lépcső betartásával. Kivéve:

Bejelentéskori szaporítási lépcső kihagyás esetei nem hibrid növényeknél:

Anyamag szaporítási foka:	Termés engedélyezhető szaporítási foka lépcső kihagyáskor:
	Szántóföldi fajok esetén
Hivatalos szemlében és fémzárolásban részesített szuperelit:	I. szaporítási fok, II. szaporítási fok és len esetén III. szaporítási fok.
Elit	II. szap. fok és len esetén III. szaporítási fok
I. szap. fok	III. szap. fok (csak len esetén)

(h) Elővetemény korlátozási szabályként - ha az egyes növényfajokra vonatkozó szántóföldi vhr. mellékleteinek B mellékletében foglalt előírások másként nem rendelkeznek - csak olyan vetőmag-szaporító tábla növényállománya részesíthető szántóföldi ellenőrzésben, amelyben egyéves növény esetében a megelőző évben, évelő növény esetében legalább két éven át nem termesztettek korlátozás alá eső fajú növényt, amely a szaporított növényállományban faj- vagy fajtakeveredést okozhat.

(i) Szántóföldi növényfajok esetén az elit szaporítási foknál alacsonyabb szaporítási fokú vetőmag-előállítás esetén a vetőmag-előállító tábla nagysága - a dohány kivételével - legalább 1 ha, továbbá

(j) A vetőmag-előállító 3 évre, de legalább a növényfaj elővetemény korlátozási követelményének megfelelő időtartamra visszamenőleg rendelkezik a vetőmag-előállító tábla nyilvántartásával.

(k) A vetőmag-előállítónak (bejelentő) a termékpálya szerinti terméktanácsi tagsággal kell rendelkeznie.

A VSZFO-nak a bejelentést követő 30 napon belül a vetőmag-előállító és a megbízott ellenőr részére jeleznie kell, ha valamilyen okból a vetésbejelentést nem fogadja el. Amennyiben a hivatal ezen határidőn belül nem jelzi, hogy a vetésbejelentést nem fogadja el, a bejelentést érvényesnek kell tekinteni.

5.2 A származás igazolása

A Magyarország területén a szántóföldi vhr. 1-4. számú mellékleteinek szereplő fajokból továbbszaporítási céllal vetőmagot elvetni származási igazolással lehet. A származási igazolást a vetésbejelentéshez kell csatolni.

A nemesítő vagy fajtafenntartó az általa továbbszaporításra kiadott szuperelit vetőmagtételhez köteles származási bizonylattal dokumentáltan származási igazolást adni, amely tanúsítja a szuperelit vetőmag faj- és fajtatisztaságát, továbbá a főbb vetőmag-vizsgálati követelményeknek megfelelő minőségét.

A Magyarország területén a szuperelitnél alacsonyabb szaporulati fokú, továbbszaporításra kerülő fémzárolt vetőmagtételről vagy azok részegységeiről a vetőmag-előállító köteles a további vetőmag szaporítás céljára származási bizonylatot adni, amely tanúsítja az elvetett vetőmag faj- és fajtatisztaságát, valamint a főbb vetőmag-vizsgálati követelményeknek megfelelő minőségét.

Az Európai Unió valamely más tagállamában előállított, a Magyarország területén továbbszaporításra kerülő vetőmagokról azok tulajdonosa állít ki származási igazolást, amelyhez a címkét csatolni kell. A vetőmag tulajdonosának a Magyarország lévő telephelyén rendelkeznie kell hivatalos letéti mintával.

5.3 Vetésbejelentések lajstromozása

A VSZFok a vetésbejelentések alapján szántóföldi adatbázist hoznak létre és ezen adatok alapján nyomtatják a Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyveket. A megbízott ellenőr feladata a beérkezett V341 lapok ellenőrzése, feldolgozása, törzsszámmal való ellátása és a szántóföldi szemlejegyzőkönyvek kinyomtatása. A szántóföldi jegyzőkönyv nyomtatványokat a járási hivatalok biztosítják, amelyet a megbízott ellenőr a saját telephelyén, a saját eszközeivel nyomtat ki.

Az átruházott jogkörben szemlére bejelentett jegyzőkönyveket hatósági ellenőrzésre visszaadni nem lehet, de cégen belül a megbízott ellenőrök a területeken az ellenőrzés megkezdéséig, munkaszervezési szempontok alapján, a területeket egymás között újra oszthatják.

5.4 A szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyv és vizsgálati lap, füzet kiosztása az átruházott jogkörű felügyelőknek

A füzeteket a járási hivatalok osztják ki a megbízott ellenőrnek.

5.5 A megbízott ellenőr által végzett szántóföldi ellenőrzés

A megbízott ellenőr az elfogadott szántóföldi bejelentés alapján a szakmailag indokolt és a bejelentővel (hatósági felügyelő által végzett szántóföldi ellenőrzés esetén a hivatal felügyelőjével is) egyeztetett időpontban a szántóföldi ellenőrzést elvégzi. Szántóföldi hibrid növény előállítását a megbízott ellenőr a kötelező hatósági felügyelő által végzett ellenőrzések kivételével előzetes értesítés nélkül is ellenőrizheti. A vetőmag előállító maga vagy megbízottja útján a szaporító táblát a megbízott ellenőrnek bemutatja. Ha a megbeszél, egyeztetett időpontban a szemle helyszínén nincs jelen a vetőmag előállító vagy megbízottja, akkor, ha az állomány fejlettségi állapota lehetővé teszi, felszólítás az új időpontra. Ha az állomány fejlettségi állapota nem teszi lehetővé, alkalmatlan minősítést kap a vetőmag szaporítás. A szemlén a vetőmag előállítónak, illetve megbízottjának jelen kell lenni, egyedül a felügyelő nem szemléz. (kivétel hibrid növények szemleközi ellenőrzései).

A vetőmag előállító köteles a szántóföldi ellenőrzés időpontjára a táblát, a tábla környékét és annak növényállományát úgy előkészíteni, hogy a szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt előírásoknak megfeleljen. A táblát, a tábla környékét és annak növényállományát folyamatosan ilyen állapotban kell tartani.

A vetőmag-szaporítás a növény-egészségügyi jogszabályokban meghatározott zárlati károsítókat nem tartalmazhat. A vetőmag-előállító köteles a zárlati károsítók előfordulását a növényvédelmi hatóságnak bejelenteni.

A szántóföldi ellenőrzésre bejelentett adatok helyszíni azonosításakor a szántóföldi ellenőrzést végző felügyelőnek - a szántóföldi ellenőrzés megkezdése előtt - a termelő területére vonatkozó nyilvántartási adatok és a termelő nyilatkozata alapján kell a vetőmag-szaporítás táblájára vonatkozó adatokat azonosítani, illetve tájékozódnia a tábla helyéről, a területen az előző években termesztett növényfajokról.

A vetőmag-előállító táblákat elválasztó sávval kell elhatárolni egymástól, beleértve az azonos fajtájú, de különböző szaporítási fokú vetőmag-szaporító táblák elkülönítését is.

A szántóföldi ellenőrzések során a minősítési határérték vizsgálatát a mintatereken, vagy a szuperelit és elit szaporítási fok esetén a 0,1 ha alatti területek teljes növényállományának vizsgálatával kell végezni.

Egy mintaternek - ha a szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt előírások másként nem rendelkeznek - 100 m² nagyságúnak kell lennie.

Ritka sortávolságú növényállomány esetén - ha a szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt előírások másként nem rendelkeznek - a mintater 200 db növényből, illetve annak tenyészetterületéből áll.

Valamennyi növényfaj összes szaporítási foka esetén - ha a szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt előírások az adott fajra vonatkozóan másként nem rendelkeznek - 20 hektárig legalább 4 mintateret, ezen felül minden megkezdett 10 hektár esetében további legalább 2 mintateret kell kijelölni.

A mintatereteket - különösen a szaporító tábla alakja, fekvése, domborzati és talajviszonyai figyelembevételével – a szántóföldi vhr. 1. és a 3-4. számú mellékleteinek B. részeiben, valamint a 2. számú melléklet A. részében foglaltakra figyelemmel kell kijelölni. Kiegyenlített növényállomány esetén a mintateretek számát szükség szerint növelni kell.

A mintatereken értékmeghatározó minősítő tényezőként kell vizsgálni az általános kultúrállapotot, az állományfejlettséget, a kiegyenlítettséget, a növényállomány faj- és fajtatisztaságát, a gyomosságot, az idegen fajú növények és gyomok előfordulását, a károsítók előfordulását, a vírusokat, a baktériumokat és a gombabetegségeket, valamint a becsült vetőmagtermést.

A mintateren az általános kultúrállapotot, valamint az állományfejlettséget és kiegyenlítettséget minősítő értékszámokkal kell bírálni és kifejezni, a következők szerint:

- (a) kiváló: 5,
- (b) jó: 4,
- (c) megfelelő: 3,
- (d) gyenge: 2.

Ha a tábla mérete szerint kijelölt mintateretek felében a faj-, illetve a fajtatisztasági vizsgálat eredményei a bírált fokra megengedett határértéket 50%-kal meghaladják, a vizsgálat tovább nem folytatható, a szaporító tábla növényállományát alkalmatlannak kell minősíteni.

A mintatereken a név szerint felsorolt idegen fajú növényeket darabszám szerint kell megállapítani és feljegyezni. A végső minősítő vizsgálaton csak azokat kell figyelembe venni, amelyek a szaporított növényállomány betakarításának idejére magot (termést) érlelhetnek.

A gyomosságot 0-3 minősítő számmal kell elbírálni azzal, hogy

- (a) a gyommentes növényállományt 0 minősítő számmal kell értékelni,
- (b) 1-es minősítő számmal értékelendő gyenge, kismértékű a gyomosság, ha a gyomnövények a talaj felszínét 10%-nál kisebb mértékben borítják,
- (c) közepes mértékű és 2-es minősítő számmal értékelendő a gyomosság, ha a gyomnövények a talaj felszínét 10-30%-ban borítják,
- (d) erős a gyomosság akkor, ha a gyomnövények a talaj felszínét 30%-nál nagyobb mértékben borítják és a gyomfejltség a minősítést akadályozza; az ilyen szaporítás növényállományát - 3-as minősítő számmal értékelve - alkalmatlannak kell minősíteni.

A név szerint felsorolt betegségeket a fertőzött növények darabszáma, a növényeken, növényrészeken jelentkező fertőzés mértéke alapján fertőzöttségi minősítő számokkal kell kifejezni. A fertőzött növények mennyisége alapján a mintatereken a fertőzöttséget

- (a) mentesség esetén 0-ás,
- (b) a növények legfeljebb 6%-os fertőzött aránya esetén 1-es,
- (c) a növények legalább 7, de legfeljebb 15%-os fertőzött aránya esetén 2-es,
- (d) a növények 15%-nál nagyobb fertőzött aránya esetén 3-as minősítő számmal kell elbírálni.

A fertőzött növényeken a fertőzöttség mértékét

- (a) a vegetatív részekre korlátozódó gyenge fertőzést 1-es,
- (b) a növény vegetatív részén kívüli, a generatív részekre részlegesen áttért fertőzést 2-es, illetve
- (c) a növény generatív részein jelentkező, a termés mennyiségi és minőségi romlását okozó maggal továbbterjedő fertőzést 3-as minősítő számmal kell elbírálni.

A mintatereken végzett vizsgálatok eredményét a vizsgálati lapon illetve vizsgálati füzetben rögzíteni kell.

A vetőmag szaporító tábla növényállományát minden egyes szántóföldi ellenőrzés alkalmával minősíteni kell. Ha a szaporító tábla növényállománya nem hibrid növényfajták esetében egy vagy több követelmény tekintetében nem éri el az adott szaporítási fokra előírt határértéket, de valamely alacsonyabb szaporítási fok valamennyi követelményének megfelel, akkor erre az alacsonyabb fokra lehet minősíteni. A lefokozás bármely szántóföldi ellenőrzés során, de csak egy ízben alkalmazható és az eredeti szaporítási fok a későbbi vizsgálatok alkalmával nem állítható vissza.

A bejelentettnél alacsonyabb szaporítási fokozatúnak minősített (degradált) táblarészt a bejelentett szaporítási fokozatnak alkalmas táblarésztől az elválasztó sávnak megfelelő

szélességben a növényzet eltávolításával (kaszálás, szántás) kell elkülöníteni. Ebben az esetben ismételt szemlét kell elvégezni díjkivetéssel, kivéve ha a degradálás többszemlés növények esetén nem a végső minősítő ellenőrzéskor történt. A degradált táblarészről külön szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyvet kell kiállítani.

6. SZÁNTÓFÖLDI MINŐSÍTÉS

A vizsgálati lap illetve füzet adatait összegezni kell a vonatkozó rendeletek mellékleteiben foglalt előírások figyelembevételével. Meg kell állapítani a minősítési kategóriát, mely alapján kell kitölteni hiánytalanul és olvashatóan a Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyvet.

6.1. A szántóföldi ellenőrzés során a növényállomány minősítésére az alábbi minősítési kategóriák alkalmazhatók:

- „Következő szántóföldi ellenőrzésre alkalmas”,
- „Vetőmagnak alkalmas”,
- „A megbízott ellenőr laboratóriumi vizsgálat eredményétől függő minősítés nem tehet”,
- „Fenntartó szemle”,
- „Vetőmagnak nem alkalmas”.

Átruházott jogkörben végzett szántóföldi ellenőrzés során a 48/2004 VM rendelet 26. § c) pontja szerinti feltételes minősítés alkalmazására nincs lehetőség.”

A „Következő szántóföldi ellenőrzésre alkalmas” minősítési kategóriát a többszöri szántóföldi ellenőrzést igénylő növényfajok első, illetve közbeeső szántóföldi ellenőrzéseinek kell alkalmazni, abban az esetben, ha a vizsgálatok eredménye alapján a növényállomány megfelel a szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt előírásoknak.

Idegen fajtájú növényeket a szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt megengedett mértéken felül tartalmazó szaporítások növényállományát a közbeeső szántóföldi ellenőrzésen csak akkor lehet a „Következő szántóföldi ellenőrzésre alkalmas” minősítési kategóriába sorolni, ha a közbeeső vagy a következő ellenőrzésen még biztonságosan elbírálható, hogy az idegen fajtájú növényeket a szakmai követelmények megtartásával a mellékletek B. részeiben foglalt mértékig eltávolították.

Az alkalmatlannak minősített táblarészt az alkalmasnak minősítettől - legkésőbb a soron következő szántóföldi ellenőrzésig - az elválasztó sávnak, illetőleg szigetelési távolságnak megfelelő szélességben a növényzet eltávolításával (kaszálás, szántás, tárcsázás, talajmarózás) kell elkülöníteni. Ebben az esetben ismételt szemlét kell végezni. A termelőnek gondoskodnia kell arról, hogy az alkalmatlan minősítésű táblarész termése a betakarításkor teljes mértékben elkülönüljön és a keveredés veszélye ki legyen zárva. Ha a táblarészek elkülönítése nem történt meg, az egész szaporító tábla növényállományát a következő szántóföldi ellenőrzés alkalmával alkalmatlannak kell minősíteni.

„Vetőmagnak alkalmas” minősítési kategóriába kell sorolni a növényállományt, ha a szántóföldi ellenőrzés, illetve a többszöri ellenőrzést igénylő növényfajok esetén a végső minősítő ellenőrzés alkalmával a követelményeknek hiánytalanul megfelelt. Ilyen minősítés adható olyan esetben is, ha a tábla egy részén a növényállományt elemi kár érte és a tábla sértetlen része táblamegosztással a károsult résztől jól elkülöníthető, vagy ha a kártétel következményei a vetőmag minőségét nem érintik.

A „Fenntartó szemle” minősítési kategória ellenőrzése kiterjed a szaporítás beazonosítására és annak megállapítására, hogy az állomány alkalmas-e a következő évi magfogasra. A szemlét évente egyszer a vegetációs idő alatt kell végezni.

„Vetőmagnak nem alkalmas” minősítést kell adni a növényállománynak, ha a szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt előírásoknak a vetőmag-előállító tábla nem felel meg, vagy a vetőmag-előállító saját elhatározására a tábla egy részén vagy egészén befejezi a vetőmag-szaporítási tevékenységet.

A szántóföldi vhr. mellékleteinek B. részeiben foglalt előírásoknak meg nem felelő vetőmag-szaporítást alkalmatlannak kell minősíteni, és annak termését a továbbiakban a minősítési folyamatból ki kell zárni.

A növény-egészségügyi jogszabály által előírt végső ellenőrzéskor a szaporítás növényállományát a zárlati károsítóknak a jogszabályban előírt mértéken felüli előfordulása esetén alkalmatlannak kell minősíteni.

A „Vetőmagnak nem alkalmas” minősítéskor, ha a termés fajtatisztaságát nem befolyásoló helyrehozható hiba történt, a vetőmag előállító 24 órán belül írásban kérheti a hiba megszüntetése melletti minősítés megismétlését, amelyet a megbízott ellenőr köteles 3 napon belül végrehajtani újabb szemledíj kivetése mellett. A vetőmag előállító ebben az esetben a minősítést elfogadja, de a megismételt szemléig a hibát kijavítja.

Az ismételt szemle eredményét Hivatalos Ellenőrzési Jegyzőkönyvben kell rögzíteni. Ha a minősítést az ismételt vizsgálat megváltoztatta, új Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyvet kell kiállítani. Ennek Megjegyzés rovatában rögzíteni kell a felvett Hivatalos Ellenőrzési Jegyzőkönyv számát, egyidejűleg az eredeti Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyv valamennyi példányát be kell vonni.

6.2. Egyéb előírások

A szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyvben a lefokozás, az alkalmatlan minősítés, továbbá a laboratóriumi vizsgálat eredményétől függően alkalmas minősítés okát fel kell tüntetni.

A szántóföldi ellenőrzés eredményéről az utolsó, illetve végső minősítést követően szántóföldi szemlejegyzőkönyvet kell kiállítani. Az első kettő példányt a területileg illetékes VSZFO részére kell eljuttatni. A harmadik példány a megbízott ellenőrnél marad. A negyedik „piros” példány kíséri a magárut a feldolgozó üzembe.

A megbízott ellenőrnek legalább 5 évig köteles megőriznie a Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyvet és a vizsgálati lapot illetve füzetet.

Alkalmatlan minősítés esetén a szántóföldi jegyzőkönyvet azonnal ki kell adni és legkésőbb 24 órán belül a területileg illetékes VSZFO vezetőjének ellenjegyzésével az eredeti példányt a vizsgálati lap illetve füzet fénymásolataival a NÉBIH Vetőmagfelügyeleti Szakterület részére kell elküldeni.

A vetőmag előállító aláírásának hiánya nem érvényteleníti a minősítést.

7. A SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉS FELÜLVIZSGÁLATA

Ha a vetőmag előállító a növényállomány szántóföldi ellenőrzésének eredményével nem ért egyet, az ellenőrzést követő 24 órán belül a hivatal területileg illetékes VSZFO-nál írásban ellenőrzés felülvizsgálatot kérhet, melyről egyidejűleg tájékoztatja a megbízott ellenőrt. A minősítés felülvizsgálat megtörténteig a növényállományban semmiféle tevékenységet - így különösen szelekciót, gyomirtást, növényvédelmi tevékenységet - nem szabad folytatni illetve végezni.

Nem kérhető felülvizsgálat olyan esetekben, ha a kizárás helyrehozhatatlan - fajtatisztaságot veszélyeztető - hiba, például idegen beporzás miatt történt.

A hatóság köteles a bejelentő szántóföldi ellenőrzéssel kapcsolatos kifogását előzetes értesítés mellett a bejelentéstől számított 72 órán belül megvizsgálni.

A felülvizsgálat költségei a vetőmag előállítót terhelik, kivéve, ha a minősítés módosítására a megbízott ellenőr hibájából kerül sor.

A felülvizsgálat eredményét Hatósági Ellenőrzési Jegyzőkönyvben kell rögzíteni. Ha a minősítést a felülvizsgálat megváltoztatta, akkor a hivatal új Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyvet állít ki, melynek „Megjegyzés” rovatában rögzíteni kell a felvett Hatósági Ellenőrzési Jegyzőkönyv számát. Egyidejűleg az eredeti Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyv valamennyi példányát be kell vonni. A felülvizsgálat költségeit ez esetben a megbízott ellenőr köteles megtéríteni.

A felülvizsgálatot a hivatal munkatársai végzik el a megbízott ellenőr és a vetőmag előállító illetve megbízottja jelenlétében.

8. AZ ÁTRUHÁZOTT JOGKÖRBE VÉGZETT SZÁNTÓFÖLDI ELLENŐRZÉS HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE

Az átruházott jogkörben végzett minősítést és az ennek részét képező szántóföldi ellenőrzést a hivatal felügyelete mellett kell végezni, azzal, hogy

- (a) az első évben a megbízott ellenőrnek a hatósági felügyelővel együtt, annak teljes mértékű felügyelete mellett kell dolgoznia,
- (b) a második évtől kezdődően hivatalos ellenőrző szemlében legalább
 1. önbeporzó növényeknél a táblák 15%-át (előírás szerinti szemlészámmal),
 2. idegenbeporzós növények esetén a táblák 20%-át (előírás szerinti szemlészámmal),
 3. hibrid növények esetében a táblák 25%-át előírás szerinti szemlészámmal kell részéssíteni a külön jogszabály szerinti díj megfizetése ellenében.

Az ellenőrzött táblák kijelölése a Vetőmagfelügyeleti Szakterületnél történik a vetésbejelentések elfogadását követő 15 napon belül.

Az ellenőrzést az illetékes VSZFO vezetője által kijelölt hatósági felügyelő végzi el a vetőmag rendelet szántóföldi ellenőrzésre vonatkozó előírásai szerint lehetőleg a megbízott ellenőr jelenlétében.

Az ellenőrzés tényét a Szántóföldi Ellenőrzési Jegyzőkönyvön jelölni kell és a végső minősítéskor mindkét felügyelő aláírja a jegyzőkönyvet.

Az ellenőrzés költségét a vetőmag előállító (bejelentő) köteles megtéríteni a hivatalnak.

Téves minősítés, illetve módszertani hiba előfordulása esetén a kötelezően hatósági ellenőrzésre rendeletben előírt táblaszámot legalább 10 %-kal emelni kell a külön jogszabály szerinti díj megfizetése mellett.

A jegyzőkönyveken szereplő becsült termést és a tábla minősítését a megbízott ellenőrnek a VIGOR rendszerben rögzítenie kell.

9. TÉNYLEGES TERMÉS BEKÉRÉSE

A minősített vetőmag szaporítások betakarítása után a ténylegesen betakarított nyerstermés mennyiségét függetlenül a termés felhasználási módjától közölni kell a megbízott ellenőreivel Formanyomtatványt kell alkalmazni, melyet a szemlélő megbízott ellenőr bocsát a vetőmag előállító rendelkezésére az utolsó minősítő szemle alkalmával.

A vetőmag előállító adatközlésének határideje:

- Kalászosok (rizs kivételével), repcefélék, borsó, bíborhere, álló fűmagzaporítások esetén: **VIII.15.**
- Hüvelyesek (borsó kivételével) répafélék, olajretek, mustár, gyógynövények, kétéves zöldségek esetén: **X.21.**
- Napraforgó, kukorica, rizs, cirok, herefélék, egyéves zöldségek valamint minden fel nem sorolt növény és dugványszaporítás esetén: **XI.20.**

A beérkezett nyomtatványokat 48 órán belül továbbítani kell a területileg illetékes Járási Hivataloknak.

A megbízott ellenőrnek ellenőriznie kell a becsült és tényleges termés különbségeket.

- Ha a tényleges termés a becsült terméstől a nedvesség és szennyező idegenanyag tartalom figyelembevételével legfeljebb ± 30 %-kal tér el, úgy külön igazolás, elszámoltatás nélkül a különbség elfogadható.
- Az ezt meghaladó különbséget szállítójegy, mérlegelési jegy alapján tételes terméselszámoltatással kell elbírálni. Az ellenőrzés a tisztítási tevékenység ellenőrzésére és a terméselszámoltatásra irányul. Az ellenőrzés eredményét Hivatalos Ellenőrzési Jegyzőkönyvön kell rögzítenie a megbízott ellenőrnek